

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Tietojärjestelmien hankintaprosessi

Henri Sihvonen

Taustaa

Tietojärjestelmien hankintaprosessin uudistaminen:

- Prosessin uudistus koskee tietojärjestelmiä, kuten sovellusten, ohjelmistojen sekä pilvipalvelujen hankintoja
- Prosessi toteutetaan osana laajempaa tietojärjestelmien hallinnan kokonaisuuden uudistamista
 - Omistajuudet
 - Kokonaishallinta
 - Sisäinen tuki
- Tähdätään kustannussäästöihin
 - Päällekkäisten järjestelmien tunnistaminen ja olemassa olevien hyödyntäminen
 - Riittävä osaaminen hankinnoissa
 - Kehyuskuntien ja seudun mahdollinen tuki sekä yhteiset resurssit
- Lisätään ICT-palvelujen mukana oloa hankintoihin
 - Lisätään kaupungin ja seudun asiantuntijoiden hyödyntämistä
 - Varmistetaan sopivuus kokonaisarkkitehtuuriin
 - Varmistetaan tietoturvan, tietosuojan ja tiedolla johtamisen näkökulmasta tietojärjestelmä hankinnat
- Lisätään läpinäkyvyyttä järjestelmiin-> Kangasalan kaupunki->Kehyuskunnat> Tampere seutu

Kangasala

Tietojärjestelmien hankintaprosessi

1. Tarve kehittää käytössä olevia sovelluksia tai toimintatapoja digitaalisin keinoin. Asiasta keskustellaan tiimeissä sekä esittely palvelukeskusten johtoryhmälle
2. Tehdään alustava määrittely, mitä edellytetään järjestelmältä ja mitä on tarkoitus saavuttaa.
3. Yhteyslomakkeella tietohallintoon ja tietohallinto tulee tueksi hankintaprosessiin
4. Alustavassa valmistelussa tehdään yhteistyössä markkinakartoitus ja toimittajien kontaktointi. Tietohallinto konsultoi ominaisuusmäärittelyissä sekä varmistaa yhteensopivuuden kaupungin ja seudun tietojärjestelmäarkkitehtuurin kanssa
5. Tehdään ratkaisu hankinnan valmistelun etenemisestä ja toteuttamisesta. Hankintaprosessi etenee kaupungin hankintaohjeiden mukaisesti
6. Järjestelmän käyttöönotto

Vaiheet 1-2

Tarve ja keskustelu sisäisesti

- Kun tarve syntyy työyhteisössä, digityöryhmässä tai yksittäisellä työntekijällä uudesta sovelluksesta tai kehittää digitaalisia palveluja asia viedään eteenpäin palvelualueen esihenkilölle
- Esihenkilöt keskustelevat asiasta oman palvelualueen päällikön kanssa tai suoraan johtoryhmälle
- Alustava yhteydenotto tietohallintoon
- Palvelualueenjohtoryhmä tekee linjauksen viedäkö asia eteenpäin ja millä aikataululla

Alustava ominaisuus määrittely

- Keskustelu mahdollisten järjestelmätoimittajien kanssa
- Jos hanketta päätetään edistää, tehdään ominaisuusmäärittely ja rajausta sekä arvio resursseista. Ominaisuusmäärittelyssä määritetään mitä ominaisuuksia ratkaisulta edistetään ja mitä sillä on tarkoitus saavuttaa
- Tässä yhteydessä kartoitetaan myös yhteensopivuus tiedolla johtamisen näkökulmasta.

Kangasala

Vaiheet 3-4

Yhteys
tietohallintoon

Alustava
valmistelu

Yhteys tietohallintoon

- Ominaisuusmäärittelyn jälkeen otetaan yhteys tietohallintoon lomakkeella
- Tässä yhteydessä yhteydenottaja ilmoittaa ja mahdollisesti tiedossa olevat sovellusratkaisut
- Tietohallinto valmistaa onko mahdollista jo olemassa olevilla sovelluksilla ja/tai järjestelmillä vastata tarpeeseen
- Yhteydenotto tietohallinnon toimesta kehyskuntien tietohallintoon
- Tehdään markkinakartitus seudun yhteistyön näkökulmasta (mahdolliset palvelutoimittajien esittely)

Alustava valmistelu

- Hankinnan valmistelua jatketaan yhdessä tietohallinnon kanssa sekä tarvittaessa hyödynnetään seudun palvelupäälliköitä
- Tietohallinto nimeää hankkeelle tiimistään asiantuntijan, joka on mukana lukemassa prosessissa koko hankkeen valmistelun ajan
- Käynnistetään tarvittaessa henkilötietojen käsittelyyn vaikutustenarviointi
- Valmistelussa täydennetään ominaisuusmäärittelyä jatketaan markkinakartoitusta sekä toimittajien kontaktointia
- Tietohallintoa konsultoidaan ominaisuusmäärittelyssä sekä tietohallinto varmistaa yhteensopivuuden kaupungin/seudun järjestelmäarkkitehtuurin kanssa

Kangasala

Vaiheet 5-6

Hankinnasta
ratkaisu ja
päätöksenteko

Käyttöönotto

Hankinnasta ratkaisu ja päätöksenteko

- Hankintaprosessi etenee kunnan hankintaohjeen mukaan normaalein toimivaltuuksin ja västui
 - Kuhan mahdollinen hyödyntäminen
 - Seudun yhteiset hankintakanavat
 - In-house yhtiöt
- Mahdollisen kannusteraha innovatiivisetä ja väikutuksiltaan merkittävästä hankinnasta kaupungin käytänteen mukaan
- Tietohallinnon tuki hankintaprosessin edetessä

Käyttöönotto

- Käyttöönotto toteutetaan yhdessä tietohallinnon sekä toimittajan kanssa
- Käyttöönoton yhteydessä tehdään tietosuojaseloste, jos järjestelmä muodosta henkilörekisterin
- Käyttöönoton jälkeen täytetään sovelluslomake, josta käy ilmi pääkäyttjä(t) ja sekä muut tarvittavat tiedot
- Käyttöönoton jälkeen järjestelmä siirtyy tuotantoon

Kangasala

Tuotantovaihe

- Palvelualueiden vastuulla on ilmoittaa muutokset pääkäyttäjistä/omistajista tietohallinnolle lomakkeella.
- Palvelualueiden vastuulla on ilmoittaa mahdollisista muutoksista järjestelmään tietohallinnolle ajoissa. Muutokset vaativat tyypillisesti toimia myös PTT ja/tai tietoliikenne toimittajilta, vaikka kyseessä olisikin ns.SaaS-järjestelmä
- Palvelualueiden vastuulla pyytää muutosten jälkeen arkkitehtuurikuvat toimittajilta sekä toimittaa ne tietohallinnolle. Tämä huomioitava erityisesti, jos tietohallinto ei ole mukana muutoksissa.
- Tietohallinto ylläpitää järjestelmistä seuraavat tiedot intrassa (toteutetaan uuteen intraan)
 - Palvelukeskus, järjestelmän nimi, lyhyt kuvaus, toteutus (SaaS, PaaS, On-Prem), omistaja ja pääkäyttäjä(t), verkko-osoite esim. [ePOPULUS - Kirjautuminen \(abc.ad\)](#) ja henkilörekisteri (kyllä/ei)
- Tietohallinto ylläpitää seudun Effectessä (ITSM) sovelluskorttia järjestelmästä

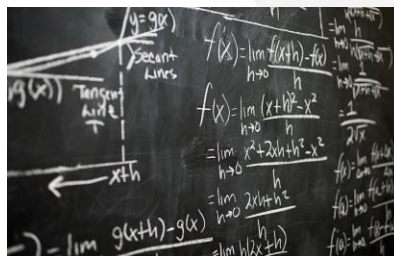
Hankinnan valmistelun vaiheet ja vastuut

Tietohallinnossa tehtävä tarkastelu

- Nykyisten sovellusten hyödyntäminen
- Nimeää asiantuntijan, joka mukana prosessissa
- Hankittavan järjestelmän tietoturva-arvio
- Arvio järjestelmän käytettävyydestä ja soveltuvuudesta kunnan sekä tarvittaessa seudun tietojärjestelmäarkkitehtuuriin
- Selvitetään järjestelmän käyttöönoton ja käytön tekniset vaatimukset
- Pyydetään kustannusarvio muutoshallinnan työstä, mikäli työmäärän arvioidaan olevan merkittävä
- Tietohallinnon lausunto palvelukeskuksen johtoryhmälle hankinnasta

Käyttäjän/ esittelijän tehtäviä

- Sovelluksen tai tietojärjestelmän ominaisuusmäärittely
- Palvelukeskuksen johtoryhmä käsittelyn toteuttaminen
- Varsinaisen hankintaprosessin toteuttaminen

Kangasala

Päätöksenteon valmistelu ja päätöksenteko

Johtoryhmään vietävät vähimmäistiedot

- Kuvaus käyttötarpeesta ja hankinnan sisällöstä
- Tietohallinnon lausunto
- Hankintaprosessin eteneminen
- Kustannusarvio (*jos tarkoitus toteuttaa toistaiseksi jatkuvana sopimuksena niin kustannusarvio ilmoitetaan 4 vuoden ajalta*)
- Selvitetyt hankinnan toteutusvaihtoehdot
- Projektipäällikkösovelluksen/järjestelmän käyttönotolle (*käyttäjän puolelta*)
- Pääkäyttäjä(t) ja omistaja

Virnahaltijapäätökset ja lautakuntien päätökset

Virnahaltijoiden sekä lautakuntien päätöksissä tuodaan aina esille vähintään seuraavat asiat:

- Mitä hankitaan, miksi, miten ja kenelle
- Tietohallinnon lausunto
- Kustannukset (*jos toistaiseksi jatkuva sopimus niin kustannusarvio ilmoitetaan 4 vuoden ajalta*)
- Arvioidut muutoshallinnan kustannukset
- Projektipäällikkösovelluksen käyttönotolle (*käyttäjän puolelta*)
- Pääkäyttäjä(t) ja omistaja

Kangasala

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kiitos.

Henri Sihvonen

henri.sihvonen@kangasala.fi

Lomakkeet

Yhteydenotto lomakkeen sisältö

Tuote	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Kuvaus sovelluksen toiminnasta	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Tukeeko tiedolla johtamista	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Tietojärjestelmän käyttö tarkoitus	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Kuinka monta käyttäjää sovelluksella on(arvio)	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Tietojärjestelmän käyttöön otosta vastaava palvelukeskus	Valikko(pakollinen)
Projektin vastuuhenkilö ja yhteystiedot	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Toteustapa, jos tiedossa(SaaS/On-prem/Azure)	Valikko(pakollinen)
Sisältääkö henkilö kisterin	Valikko(pakollinen)
Sovelluksen toimittaja, jos tiedossa	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)

Käyttöön otetun tietojärjestelmän lomakkeen sisältö

Tuote	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Järjestelmän omistaja	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Kuvaus sovelluksen toiminnasta	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Tietojärjestelmän käyttö tarkoitus	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Kuinka monta käyttäjää sovelluksella on(arvio)	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Tietojärjestelmän omistava keskus	Valikko(pakollinen)
Vastuuhenkilö ja yhteystiedot	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Pääkäyttäjät	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Toteustapa(SaaS/On-prem/Azure)	Valikko(pakollinen)
Sisältääkö henkilö kisterin	Valikko(pakollinen)
Sovelluksen toimittaja	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)
Julkainen verkko-osoite	Vapaa teksti kenttä(pakollinen)

Kangasala